

Dr. Hauber Károly

Középszintű magyarérettségi 1.

Irodalmi feladatlap és szövegértés

Minden jog fenntartva. Tilos a kiadványt vagy annak részleteit a kiadó előzetes engedélye nélkül adatrögzítő rendszeren tárolni vagy bármilyen technikával másolni.

DIGITÁLIS KIADVÁNY – E-KÖNYV
SZERZŐI KIADÁS

PÁPA, 2023

Tartalom

KÖTELEZŐK RÖVIDEN	9
Homérosz: Odüsszeia (részletek)	10
Szophoklész: Antigoné	11
Biblia (részletek az Ószövetségből és az Újszövetségből)	12
Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)	13
François Villon: A nagy testamentum (részletek)	14
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella	15
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet	16
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)	17
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)	18
Molière: Tartuffe vagy A fősvény	19
Katona József: Bánk bán	20
Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde	21
Petőfi Sándor: A helység kalapácsa (részlet)	22
Jókai Mór: Az arany ember	23
Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)	24
Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra vagy Anton Pavlovics Csehov: A sirály vagy Ványa bácsi	26
Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála	29
Beckett: Godot-ra várva vagy Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus	30
Arany János: Toldi estéje	32
Madách Imre: Az ember tragédiája	33
Mikszáth Kálmán: Beszterce ostroma	35
Herczeg Ferenc: Az élet kapuja	36
Babits Mihály: Jónás könyve	37
Móricz Zsigmond: Úri muri	38
Wass Albert: Adjátok vissza a hegyeimet!	39

Örkény István: Tóték	40
Szabó Magda: Az ajtó	41
TÖRZSANYAG DIÓHÉJBAN	43
Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	44
A görög és a római irodalom	45
A Biblia mint kulturális kód	46
A középkor irodalma	47
A humanizmus és a reformáció irodalma	48
A barokk és a rokokó irodalma	50
A felvilágosodás irodalma	51
A felvilágosodás korának magyar irodalma: Csokonai, Kazinczy	52
Klasszicizmus és kora romantika: Berzsenyi, Kisfaludy, Kölcsey	53
Az európai romantika irodalma	55
A magyar romantika: Vörösmarty, Petőfi, Jókai	56
Európai irodalom a 19. század második felében	59
A 19. század 2. felének magyar irodalma: Arany, Mikszáth, Tompa, Gárdonyi, Vajda	61
Életművek a XX. századból: Herczeg, Ady, Babits, Kosztolányi	64
Portrék a XX. századból: Móricz, Wass Albert, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Karinthy	68
20. századi világirodalom: Eliot, Kafka, Mann, Brecht, Beckett	69
A magyar irodalom a XX. században: József Attila	70
Portrék a XX. századból: Örkény, Szabó Magda, Kányádi Sándor	72
Metszetek a XX. századból: Krúdy, Szabó Dezső, Weöres Sándor	73
Metszetek – a Nyugat alkotói: Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós	74
Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	75
Nagy László, Pilinszky, Illyés: Puszták népe, Szabó Magda: Az a szép fényes nap	75
A XX. századi történelem az irodalomban: Trianon, világháborúk, holokauszt, kommunista diktatúra, 1956	78
MEMORITEREK	80
Ókor: Homérosz, Anakreón, Catullus	81
Középkor, reneszánsz: Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom, Janus Pannonius, Balassi Bálint	82

Felvilágosodás: Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel 88

19. század: Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi, Arany 91

A nyugat első nemzedéke: Ady, Babits, Kosztolányi 99

Késő modern: József Attila, Kányádi, Reményik, Radnóti, Áprily, Nagy László 103

KORSTÍLUSOK, IRÁNYZATOK 108

Az antikvitás 109

Középkor 111

A reneszánsz 111

A barokk 113

A rokokó 115

A felvilágosodás és stílusirányzatai 115

A klasszicizmus 116

A szentimentalizmus 117

A romantika 118

A modern kor 120

A realizmus 121

Az impresszionizmus 122

A naturalizmus 122

A szecesszió 123

A szimbolizmus 124

Az avantgárd 125

A kubizmus 126

A konstruktivizmus 127

A futurizmus 127

Az expresszionizmus 128

A dada és a szürrealizmus 129

A későmodern kor 130

A posztmodern kor 132

STÍLUSESZKÖZÖK 135

Az irodalmi művek jellemzői 136

A stílusesszközök rendszerezése	137
Hangszimbolika	138
Érdekes szavak	140
Fontos szófajok	141
A soráthajlás és a szócsere	142
A mondat szerkezete	143
A mondat modalitása	145
Az ismétlés alakzatai	145
Az ellentét alakzatai	146
A körülírás alakzatai	147
A szóképek	148
A metafora és alfajai	148
A metonímia	149
A szinekdoché és a hasonlat	150
Összetett szóképek: allegória, szimbólum, komplex kép	150
MŰNEMEK ÉS MŰFAJOK	153
Líra, epika. dráma	154
A líra múneme	155
A lírai művek csoportosítása	157
A dal	158
A himnusz	159
Az óda	160
A ditirambus és a rapszódia	162
Az elégia	162
Az epigramma	163
Az episztola	165
Az ars poetica	165
Az ecloga	166
A szonett	167
A létösszegző vers	170

Az önmegszólító verstípus	171
Az időszembesítő verstípus	171
A hosszúének	172
A párbeszédbe kivetített monológ	173
A limerik, a haiku és az apeva	174
Az epika	175
Az epikus (elbeszélő) szöveg	175
Szerző és elbeszélő	176
Az elbeszélés formája: én, ő, te	177
Az elbeszélő viselkedése	179
Az elbeszélés modalitása	181
Az elbeszélés sebessége	182
Tartalom és cselekmény	183
Az elbeszélés építőelemei	183
Az epika műfajai	184
A mese és a monda	184
Az anekdota és az adoma	185
A legenda és a fabula	185
A parabola és az önéletrajz	186
A ballada és a románc	186
Az elbeszélő költemény és a verses regény	187
Az eposz (hősköltemény)	188
A regény	188
Elbeszélés, novella, rövidtörténet	190
A novella jellemzői	191
A rövidtörténet (short story)	192
A dráma	194
A dráma építőelemei	195
A dráma szerkezete	196
Műfajok és műfajváltozatok	198

Tragikum és komikum, tragédia és komédia	199
A tragédia és a tragikus hős	199
A tragédia és a katarzis	200
Változatok a komédiára	200
A közép fajú dráma	201
A tragikomédia	201
Műfajváltozatok, drámatípusok	202
Az arisztotelészi színház	202
A zárt és a nyitott dráma	203
Céldráma és analitikus dráma	204
Konfliktusos, középpontos és kétszintes dráma	204
Monodráma és vitadráma	205
Történelmi dráma, társadalmi dráma, népszínmű	205
Az epikus színház	206
Az abszurd dráma	207
Paraboladráma és groteszk komédia	208
VERSTANI ALAPISMERETEK	209
Ritmus, versritmus	210
Hangsúlyos, időmértékes, szimultán verselés; szabadvers	210
Az ütemhangsúlyos verselés	210
Néhány ütemhangsúlyos sor- és strófatípus	211
Az időmértékes verselés	213
Klasszikus sorfajták és strófaszerkezetek	215
Későbbi sortípusok és versformák	218
A szimultán verselés	222
A szabadvers	224
Rímképletek, rímfajták	226
IRODALMI FELADATLAPOK	228
Bevezetés, antikvitás, Biblia	229
Középkor, reneszánsz	231

Barokk, rokokó, európai felvilágosodás	232
Magyar felvilágosodás, klasszicizmus, kora romantika	234
Európai romantika	236
A magyar romantika: Vörösmarty, Petőfi, Jókai	238
Európai irodalom a 19. század második felében	240
Arany, Tompa, Madách, Mikszáth, Gárdonyi, Vajda	242
Életművek a XX. századból: Herczeg, Ady, Babits, Kosztolányi	244
Móricz, Wass Albert, Juhász, Gyula, Tóth Árpád, Karinthy	246
20. századi világirodalom	248
József Attila	250
Örkény István, Szabó Magda, Kányádi Sándor	252
Krúdy, Szabó Dezső, Weöres Sándor, Szabó Lőrinc, Radnóti	254
Határon túli irodalom, 20. sz. történelmünk az irodalomban, Pilinszky, Nagy László	256
Összefoglaló feladatlap/1	258
Összefoglaló feladatlap/2	260
Összefoglaló feladatlap/3	262
Összefoglaló feladatlap/4	264
Összefoglaló feladatlap/5	266
TANÁCSOK A SZÖVEGÉRTÉSHEZ	268
Hogyan, milyen lépésekben végezzük a munkát?	269
Mit mérnek? Miből készülünk előzetesen?	270
Milyen feladattípusok fordulnak elő a vizsgán?	274
A FELHASZNÁLT FORRÁSOKRÓL	280